

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1267-

18. april 2023

Representantforslag 189 S (2022-2023) om et omsetningskrav for resirkulert fosfor fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Kristoffer Robin Haug og Lan Marie Nguyen Berg

Jeg viser til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 31. mars 2023 vedlagt representantforslag 189 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Kristoffer Robin Haug og Lan Marie Nguyen Berg om et omsetningskrav for resirkulert fosfor.

Representantforslaget inneholder tre forslag.

- 1. Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en ordning som påbyr eller sikrer at slam fra havbruksnæringen samles inn, resirkuleres og kommer i bruk som ressurs for næringsutvikling og produksjon, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.*

Som representantene påpeker er fosfor på verdensbasis en begrenset ressurs som bør utnyttes bedre. Gjenbruk av fiskeslam er noe regjeringen er opptatt av. Dette gjenspeiles også i Hurdalsplattformen. Regjeringen ønsker blant annet å stimulere til innovasjon og bærekraftige løsninger i havbruksnæringen, samtidig som vi har satt som mål at alt fôr til havbruksnæringen skal komme fra bærekraftige kilder innen 2030.

Utslipp fra oppdrettsanlegg reguleres i dag gjennom tillatelser etter forurensningsloven fra Statsforvalteren. Tillatelser til tradisjonelle åpne meranlegg i sjø inneholder ingen vilkår eller føringer om eventuell oppsamling og påfølgende utnyttelse av slam og avfall fra fiskeproduksjonen. Det finnes tilgjengelig teknologi for oppsamling av fiskeslam tilpasset noen av dagens driftsformer. Havbruksnæringen har også vist økende interesse for mulighetene og potensialet som finnes i å utnytte slammene bedre enn det gjøres i dag. For

landbaserte anlegg er det i dag praksis å utnytte fiskeslam, enten direkte som gjødsel, eller etter at det er behandlet i biogassanlegg, da som en biorest. For sjøbaserte oppdrettsanlegg byr oppsamling av slam på større utfordringer. Det er store investeringskostnader knyttet til kjøp, drift og vedlikehold av oppsamlingsutstyr. Dette er en viktig problemstilling å løse før vi kan begynne å diskutere eventuelle krav om oppsamling og resirkulering av fiskeslam for slike anlegg.

Det norske regelverket tillater å benytte fiskeslam som fosforrik gjødsel forutsatt at det er dokumentert trygt å bruke. I påvente av bedre dokumentasjon tillater imidlertid ikke EUs nye gjødselregelverk per i dag fiskeslam som råstoff i CE-merket gjødsel. Fiskeslam har derfor inntil videre et nokså begrenset faktisk utnyttelsesområde, og kan ikke utnyttes som eksportvare på det europeiske markedet.

Regjeringen lanserte i høst et målrettet samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr som en del av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Langtidsplanen ble godkjent av Stortinget den 14. februar i år. Samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr er et nytt virkemiddel der forskning og utvikling kobles tettere med regelverksarbeid og annen politikkutvikling på fôrområdet. Bærekraftig fôr er allerede en del av virkemiddelapparatets ordinære innsats, herunder forskning på økt utnyttelse av restprodukter fra akvakultur som ellers ville blitt til avfall. Samfunnsoppdraget skal bygge videre på og forsterke dagens innsats på dette området. Et sentralt element i samfunnsoppdraget vil være å utforske hvordan fiskeslam kan utnyttes bedre enn det gjøres i dag.

I september skal det regjeringsoppnevnte havbruksutvalget levere sin utredning om hvordan tillatelsessystemet for akvakultur bør innrettes for fremtiden, med vekt på blant annet bærekraftig utvikling og økt verdiskaping. Utredningen kan få relevans for problemstillingene som forslagsstillerne oppstiller.

2. Stortinget ber regjeringen utrede og innføre et omsetningskrav for resirkulert fosfor i gjødsel.

Det er allerede igangsatt en utredning slik det spørres om. I tildelingsbrevet til NIBIO i 2023 har Landbruks- og matdepartementet bedt instituttet utrede egnethet, gjennomførbarhet og løsninger for krav om en minimumsandel gjenvunnet fosfor ved salg av fosforholdig gjødsel.

3. Stortinget ber regjeringen utrede og etablere en ordning som premierer bønder for bruk av gjødsel basert på resirkulerte råvarer.

Resirkulering av gjødsel skjer allerede, fremfor alt ved bruk av husdyrgjødsel. Det vanlige er at husdyrgjødsel resirkuleres internt på den enkelte gård, men det er også vanlig med omfordeling fra de som har rikelig med husdyrgjødsel til de som ikke har. Det er også mye annet overskudd fra samfunnet som blir benyttet i jordbruket, slik som slam, biogjødsel fra biogassanlegg og kompost fra behandling av matavfall. En viktig oppgave ved bruk til

jordforbedring er å gardere seg mot at det medfølger uønskede stoffer i form av miljøgifter, smittestoffer og fremmedelementer.

Det er tvilsomt om subsidier vil være riktig å bruke når det allerede resirkuleres i betydelig grad. Det vil være lite effektivt pengebruk samtidig som det kan føre til overforbruk av gjødsel. Jeg antar derfor at representantene tenker seg en avgrensning til bestemte råvarer som utnyttes for dårlig. Allerede finnes enkelte slike avgrensede ordninger, og jeg vil særlig nevne at Innovasjon Norge gir støtte til å bygge gjødsellager som også kan gå til lagring av biogjødsel. Det er også mulig at et omsetningskrav kan bidra, og vi ser derfor frem til NIBIOs utredning av et slikt omsetningskrav.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Espen Barth Eide". The signature is written in a cursive style with a small yellow mark above the letter 'e' in "Espen".

Espen Barth Eide